

Sygn. akt I KK 258/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 listopada 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Igor Zgoliński (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Marek Siwek

SSN Paweł Kołodziejowski

w sprawie **M. S.**,

skazanego z art. 216 § 1 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 16 listopada 2022 r.,

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego na niekorzyść skazanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze

z dnia 18 czerwca 2021 r., sygn. akt VI Ka 169/21,

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze

z dnia 12 stycznia 2021 r., sygn. II K 841/19,

**uchyła zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Okręgowemu w Jeleniej Górze do ponownego rozpoznania w
postępowaniu odwoławczym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze z dnia 12 stycznia 2021 r., sygn. II K 841/19, M. S. został uniewinniony od zarzutu popełnienia czynu z art. 207 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.

W następstwie rozpoznania apelacji, wniesionych przez prokuratora oraz kuratora małoletniego oskarżyciela posiłkowego, wyrokiem Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze z dnia 18 czerwca 2021 r., sygn. akt VI Ka 169/21, zaskarżony wyrok został zmieniony poprzez przyjęcie, że zarzucone oskarżonemu przestępstwo polegało na tym, że w okresie od stycznia 2018 r. do czerwca 2019 r. w J. działając w krótkich odstępach czasu i ze z góry powziętym zamiarem wielokrotnie znieważał oraz naruszył nietykalność cielesną J. K. - małoletniego syna swojej konkubiny - w ten sposób, że wyzywał go słowami powszechnie uważanymi za obelżywe a także słowami obraźliwymi, a ponadto szarpał go za ręce i bark, oraz popychał, a czyn zakwalifikowano z art. 216 § 1 k.k. i art. 217 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k., oraz po ustaleniu, że wina i społeczna szkodliwość tego przestępstwa nie są znaczne na podstawie art. 66 § 1 k.k. w zw. z art. 67 § 1 k.k. postępowanie karne wobec M. S. zostało warunkowo umorzone na okres próby wynoszący rok, z jednoczesnym oddaniem oskarżonego pod dozór kuratora. Orzeczono nadto o kosztach postępowania.

Powyższy wyrok na podstawie art. 521 § 1 k.p.k. zaskarżył na niekorzyść skazanego Prokurator Generalny, formułując zarzut rażącego i mającego istotny wpływ na treść wyroku naruszenia przepisu prawa karnego materialnego, a mianowicie art. 66 § 1 k.k., polegającego na tym, że Sąd Okręgowy w Jeleniej Górze, po dokonaniu zmiany orzeczenia sądu pierwszej instancji poprzez przyjęcie, że zachowanie oskarżonego wypełniło znamiona art. 216 § 1 k.k. i art. 217 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. warunkowo umorzył postępowanie karne przeciwko M. S., mimo braku określonej w tym przepisie przesłanki uprzedniej niekaralności sprawcy za przestępstwo umyślne, gdyż był on już wcześniej karany m.in. za przestępstwa z art. 280 § 2 k.k.. Prokurator Generalny w konsekwencji tego zarzutu wniósł o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Jeleniej Górze do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Kasacja okazała się oczywiście zasadna, co skutkowało wydaniem orzeczenia kasatoryjnego w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

Trafnie podniósł Prokurator Generalny, że zaskarżony wyrok jest wadliwy. Wydany bowiem został z rażącym i mającym istotny wpływ na to rozstrzygnięcie naruszeniem prawa (art. 523 § 1 k.p.k.). Dokonując zmiany zaskarżonego wyroku poprzez odmienne orzeczenie co do istoty i uznanie skazanego za winnego popełnienia czynu kwalifikowanego z art. 216 § 1 k.k. i art. 217 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. Sąd Okręgowy dopuścił się błędu, polegającego na warunkowym umorzeniu postępowania karnego wobec skazanego w sytuacji, w której nie zmaterializowały się wszystkie przesłanki uprawniające do zastosowania tej instytucji. Zgodnie z art. 66 § 1 k.k. orzeczenie tego środka probacji jest dopuszczalne, jeżeli wina i społeczna szkodliwość czynu nie są znaczne, okoliczności popełnienia czynu nie budzą wątpliwości, a postawa sprawcy niekaranego za przestępstwo umyślne, jego właściwości i warunki osobiste oraz dotychczasowy sposób życia uzasadniają przypuszczenie, że pomimo umorzenia postępowania będzie przestrzegał porządku prawnego, w szczególności nie popełni przestępstwa. Tymczasem jedno z niezbędnych kryteriów, w postaci uprzedniej niekaralności za przestępstwo umyślne, nie zostało w niniejszej sprawie spełnione. Przed wydaniem zaskarżonego wyroku M. S. był już bowiem wcześniej, kilkakrotnie, prawomocnie skazany za przestępstwa umyślne. Z załączonych do akt sprawy danych z Krajowego Rejestru Karnego oraz odpisów poszczególnych wyroków wynika mianowicie, że był uprzednio karany m.in. za następujące czyny zabronione: z art. 280 § 2 k.k. i art. 275 § 1 k.k. (wyrok z dnia 13 września 2000 r.), z art. 178a § 1 k.k. (wyrok z dnia 16 marca 2009 r.), z art. 207 § 1 k.k. i art. 190 § 1 k.k. (wyrok z dnia 18 listopada 2016 r.), z art. 157 § 1 k.k. (wyrok z dnia 8 grudnia 2016 r.), z art. 178a § 4 k.k. (wyrok z dnia 12 października 2016 r.) - k. 167-169, k. 193-198. Zatem w dacie wyrokowania przez Sąd Okręgowy w Jeleniej Górze, tj. w dniu 18 czerwca 2021 r. nie było dopuszczalne warunkowe umorzenie postępowania wobec skazanego. Wydanie tego rodzaju rozstrzygnięcia było przejawem rażącego naruszenia art. 66 § 1 k.k. Bezsporne jest, że opisane uchybienie miało istotny wpływ na treść wydanego wyroku, skutkując bezpodstawnym zastosowaniem warunkowego umorzenia postępowania karnego, zastrzeżonego przez ustawodawcę dla osób uprzednio niekaranych za występki umyślne.

O niedopuszczalności warunkowego umorzenia postępowania w niniejszej sprawie decydowały już wprowadzone dane, którymi dysponował Sąd drugiej instancji w chwili wyrokowania niemniej jednak zgodzić należy się z zasadnym spostrzeżeniem zawartym w kasacji, że nie były to dane aktualne. Obowiązek aktualizowania danych o karalności wynika z treści § 309 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2019 r. - Regulaminu urzędowania sądów powszechnych (Dz. U. z 2019 r., poz. 1141). Zasadny był więc przytoczony pogląd autora kasacji (niejako na marginesie, wsparty stosownym orzecznictwem) o niedochowaniu należytej staranności w gromadzeniu materiału dowodowego w omawianym zakresie, aczkolwiek ten mankament nie miał w niniejszym wypadku wpływu na treść orzeczenia.

Mając powyższe na uwadze kasacja wniesiona na niekorzyść M. S., z zachowaniem terminu, o którym stanowi art. 524 § 3 k.p.k., była zasadna w stopniu oczywistym i skutkowała – zgodnie z zawartym w niej wnioskiem – wydaniem orzeczenia kasatoryjnego.

I.n
ał